

RECENZIJJE - PRIKAZI

Biemer G.
FIRMUNG. THEOLOGIE
UND PRAXIS.
(Pastorale Handreichung), Sv.
6, Seelsorge Verlag / Ech-
ter Verlag, Würzburg 1973.

1. TEOLOŠKI KRITERIJI

1.1. Teologija potvrde

Biemerovo shvaćanje krizmaničkog pastorala nije vezano samo uz jedan teološki kriterij. Imajući u vidu teološke i povijesne argumente, nemoguće je ustvrditi da postoji samo jedna, a da su sve druge mogućnosti krizmaničkog pastorala isključene. S obzirom na krizmaničku pripremu, Biemer nudi slijedeće kriterije: a) *kristološki* (po krštenju se kršćaninu otvara pristup umrlom i uskrslom Kristu; po potvrdi postaje Isusov nalog tematski a sastoji

se u ostvarivanju poslanja što ga je Bog Otac povjerio svome Sinu); b) *ekleziološki* (krštenje je ucjepljenje u Crkvu; potvrda osposobljavanje za suradnju u izgradnji Crkve); c) *povijesno-spasenjski* (krštenje je ucjepljenje u hodočasnički narod Božji; potvrda je nalog da se dalje predaje svjedočanstvo vjere); d) *antropološki* (krštenje je djelotvorno življenje života kao komponente spasenja; potvrda označava rast i sazrijevanje u Duhu Isusa Krista) i e) *kombinirajući* (pneumatološko-antropološki kriterij) (krštenje kao izraz velikodušne ljubavi Božje; potvrda kao nezamjenjiv čin vjere mladog kršćanina).

Ovi se različiti kriteriji ne isključuju međusobno, nego svaki od njih naglašava svoju specifičnu vrijednost. Zajednička težnja svih ovih

kriterija jest, prema Biemeru, shvaćanje krštenja kao *dara* (spasenje gledano kroz individualnu dimenziju), a potvrde kao *zadatka* (spas gledan očima socijalne dimenzije). Posebna krizmanička milost u ovom smislu nije ništa drugo doli vid krsne milosti. Ono što nije jasno izraženo u krštenju djeteta – slobodno prihvaćanje osobne odgovornosti – tim će više biti naglašeno u sakramentu potvrde. Ovo teološko opredjeljenje dobro je osnovano kod Biemera.

Načelo: potvrda je „izravno osposobljavanje za odgovorni život po Isusovu Duhu” (str. 60) sprovedeno je dosljedno tim što se naglašava i opravdava zajedničarska komponenta sakramenta potvrde (str. 46 ss.), u razmišljanjima o dobi krizmanika (str. 49ss) i u poticajima s

obzirom na pastoral potvrđenika (str. 58 ss.)

Nema niti nekih ekstremnih pretjerivanja u argumentiranju stavova i smjerova ove ili one vrste (npr. s obzirom na nužnost ili ne nužnost sakramenta potvrde; pre naglašavanje ove na uštrb one dobi itd.) Ne može se isto s druge strane ustvrditi da u prvom planu stoje samo pragmatički interesi. Kao osnova cjelokupna razmišljanja jest teološko načelo: u Kristu *darovani* spas (krsna milost) treba *odgovorno* prihvatiti kao zadatak. Biemer prizemljuje ovo teološko načelo time što u krizmaničku pripremu uključuje župsku zajednicu te samim krizmanicima nudi dovoljno praktičnog materijala.

Praktična iskustva s krizmanicima naš autor želi skladno povezati s katehetskim načelom: „Svaka zajednica koja uči, nužno oblikuje u vjeri misao i volju” (E. Feifel). Biemer kategorički odbacuje tezu da bi krizmanička priprema bila samo prilagođavanje postojećoj praksi u Crkvi bez ikakva novog obola. Kri tička distanca prema nekad opće postojećoj praksi te naglašavanje pluralizma unutar teologije, pretpostavka je, po Biemerovu mišljenju, da bi „zajednica oblikovala u vjeri misao i volju”.

1.2. Daljnji teološki kontekst

Teologiju potvrde stvara Biemer na osnovi postojeće teologije sakramenata: krštenje, potvrda i euharistija djelotvorni su znakovi koje Bog

daruje čovjeku te u isto vrijeme očekuje konkretni i vjeronički ljudski odgovor, tako da i sam kršćanin postaje „znakom” i „sredstvom” milosti Božje. Najveća pastoralna sinteza za Biemera jest Crkva, koja je upućena na osobno svjedočenje vjere svojih članova.

Međuovisnost sakramenata inicijacije opravdava Biemer povijesno i biblijski. On shvaća potvrdu kao aktiviranje krsnog poziva.

1.3. Teološki ciljevi sakramenta potvrde

Izvan sumnje je da prema Biemerovu shvaćanju ne stoji u prvom planu osobna svetost krizmanika kad im se podjeljuje sakrament potvrde, nego njihovo osposobljenje za angažiranost unutar crkvene zajednice. Stoga on naglašava zauzetost oko starih, bolesnih, nezaposlenih, stranaca. U isto vrijeme pretpostavlja da se angažman krizmanika ne odnosi samo na nutarnju izgradnju Crkve nego isto tako na služenje Crkve svijetu.

1.4. Djelitelj i primalac sakramenta potvrde

Biemer se ne bavi posebno teološkom kvalifikacijom djelitelja potvrde; zadovoljava se time da istakne vrijednost delegiranja.

Primalac potvrde morao bi se slobodno opredijeliti za ovaj sakrament. Drugi uvjeti kao što su znanje o vjeri, poznavanje molitava itd. nisu

kod Biemera posebno naznačeni. Vjera kao predispozicija primaoca sakramenta (*opus operantis*) sve u svemu ima veliku vrijednost. To je tematski razrađeno u osnovnim uputama za sakrament potvrde i u tri različita uzorka za praktičnu katehezu. Biemeru je isto tako jasno da ne postoji čisto teološko-deduktivni pastoral potvrde te uvjerljivo naglašava antropološke datosti u krizmaničkoj katezi (usp. str. 32ss).

2. ANTROPOLOŠKI KRITERIJI

2.1. Antropološki koncept

U Biemerovim izlaganjima osnovni antropološki koncept sastoji se u poučljivosti: vjera koju sakramenti pretpostavljaju jest „proces učenja”. Za potvrdu je ovaj proces uraštanja u zrelog kršćanina od velike važnosti.

2.2. Neosporivi antropološki faktori

Sakramenti, prema Biemerovu shvaćanju, predstavljaju žarište situacije ljudskog postojanja. Pojedini sakramenti zadiru u fundamentalne potrebe ljudske egzistencije, u one „iskonske situacije” (rođenje, nastup u zvanju, brak, bolest, smrt, teški prijestup), u kojima čovjek iskusi svoju biološku, materijalnu, socijalnu, duševnu dimenziju te se istodobno doživljava kao otvoreno pitanje, kao onaj koji je nužno upućen na transcendentnost. Nad ovim situacijama bit će

izrečena živa i spasonosna sakramentalna riječ.

Sadržaji sakramentalne pouke različiti su s obzirom na dob. Biemer spominje antropogenetske i sociokulturalne pretpostavke u kasnom djetinjstvu i u ranoj mladosti. Čimbenici karakteristični za pojedine epohe, kao što je učestalo raskršćanjivanje društva te istodobno otvorenost prema pitanjima smisla života, nalaze u Biemerovim razmišljanjima odgovarajući prostor. On preporučuje induktivnu metodu u krizmaničkoj katehezi. Ona se sastoji u sagledavanju svakodnevnih iskustava. Preko njih treba kateheta povesti katehizante k pitanju smisla života te pojasniti Isusovu ponudu na osnovi pitanja, iščekivanja i stremljenja pripravnika za potvrdu.

3. DIDAKTIČKI KRITERIJI

3.1. *Opći i posebni cilj*

Opći cilj kateheze sakramenta potvrde, prema Biemeru, jest osposobljavanje za odgovorni život u Duhu Isusa Krista, koji vodi i nadahnjuje Božji narod, te spoznaja da se to osposobljavanje i ta datost izričito ostvaruju po sakramentu potvrde. Posebni su ciljevi pojedinačno navođeni.

3.2. *Sadržaji*

Zbog primjene induktivne metode ponuđeni su sadržaji orijentirani prema iskustvenim područjima krizmanika

(kasno djetinjstvo, vrijeme sazrijevanja, mladost). Sadržajna okosnica jest načelo da se u djelovanju Isusovu pokazuje nazočnost Božjeg Duha, da su učenici Isusovi s njim bili oduševljeni te s tim oduševljenjem pristupili sljedbi.

3.3. *Nastavna organizacija i njeno sprovođenje*

Ovaj Biemerov prilog treba shvatiti kao dio i doprinos za župsko-crkvenu katehezu. On primjenjuje u svom krizmaničkom katekumenatu načela tzv. berlinske škole, koja posjeduje „najprimjereniju praktičnu didaktiku” (str. 68). Kao sredstva katehizacije Biemer upotrebljava vijesti iz dnevnih novina i časopisa, razgovore s angažiranim kršćanima, svjedoke vjere iz Biblije, motive iz liturgije, povijesti svetaca, fotose i dijase.

Biemer ovim svojim relativno kratkim prilogom (svega 111 stranica) na području sakramentalne kateheze nudi dovoljno pouzdan materijal s obzirom na povijest, na sadašnje teološko stanje te same modele krizmaničke kateheze. Knjiga ima pred očima ne samo krizmanike nego i katehete, te bliže i daljnje pomoćnike unutar ovog procesa vjerskog sazrijevanja. Osobito je naglašena angažiranost cjelokupne župske zajednice bez koje krizmanik ne može zapravo „okusiti” što znači biti ravnopravan i odgovoran član u promicanju kraljevstva Božjeg među ljudima.